

Projekts “Romu sadarbības platforma V” (līguma Nr.881892-NRP5-LV)

**KOPSAVILKUMS
PAR ROMU MEDIĀTORU DARBA PIREDZES SEMINĀRĀ
IZTEIKTAJIEM PRIEKŠLIKUMIEM**

SATURS

- 1. ROMU MEDIATORU DARBA IZVĒRTĒJUMS PAR LAIKA POSMU
NO 01.10.2020. LĪDZ 31.05.2021..**
- 2. KOPSAVILKUMS PAR ROMU MEDIATORU PIREDZES
APMAIŅAS SEMINĀRĀ IZTEIKTAJIEM PRIEKŠLIKUMIEM UN
IETEIKUMIEM ROMU MEDIATORU DARBĪBAS ATTĪSTĪBAI.**
- 3. SECINĀJUMI**

1. ROMU MEDIATORU DARBA IZVĒRTĒJUMS

Romu mediatoru darba izvērtējuma ietvaros tika analizētas 5 romu mediatoru darbības par laika posmu no 2020.gada 1.oktobra līdz 2021.gada 31.maijam:

- Ināra Kozlovska, romu mediatore Jelgavas pilsētā;
- Malda Avramenko, romu mediatore Ventspils pilsētā;
- Rasma Zaharenko, romu mediatore Viļakas pilsētā;
- Marta Paņko, romu mediatore Rīgas pilsētā;
- Ināra Ignate, romu mediatore Talsu pilsētā.

Izvērtēšanas metodika:

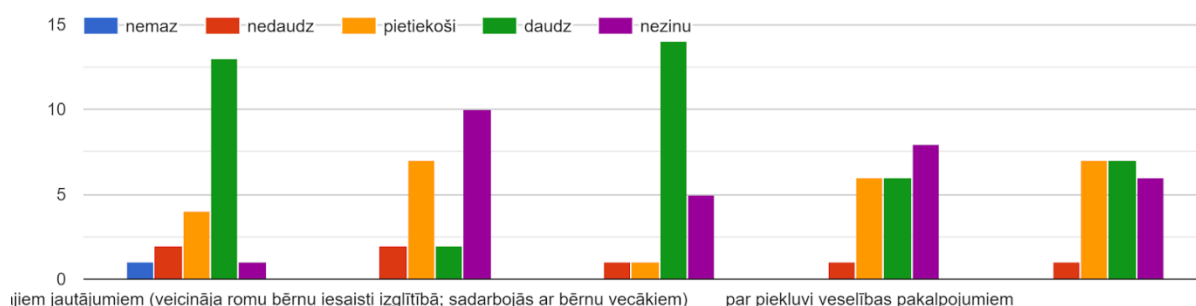
- Pašvaldību institūciju un nevalstisko organizāciju darbinieku anketēšana un intervēšana – anketēti¹ 22 darbinieki, intervēti – 5 darbinieki;
- Romu mediatoru intervēšana – intervēti 5 romu mediatori;
- Romu mediatoru darba plānu un atskaišu analīze – analizēti 4 darba plāni un 28 atskaites.

Pašvaldības un nevalstisko darbinieku vērtējumi

Visvairāk romu mediatori darbojās izglītības veicināšanā - par bērnu un pieaugušo izglītību saistītajiem jautājumiem (veicināja romu bērnu iesaisti izglītībā; sadarbojās ar bērnu vecākiem u.c.) un atbalsta sniegšanā par sociālajiem un mājokļu jautājumiem.

Vērtējumi:

Novērtējiet, cik lielā mērā romu mediators ir darbojies jūsu pašvaldības teritorijā (izvēlieties savu darbības jomu)

¹ Anketas elektroniskā veidlapa pieejama

https://docs.google.com/forms/d/1Dn9GI7xPfoIII1JaHbiraMuLBndhdXBzYeWkZb4CxQ4/viewform?ts=60992642&edit_requested=true#responses

1. Izglītība.
2. Darba meklējumi.
3. Mājokļa jautājumi.
4. Veselības pakalpojumi.
5. Citi jautājumi.

Ar vērtējumu “pietiekoši” tika novērtēts tas, cik lielā mērā romu mediators ir uzlabojis situāciju šajā jomās:

- Regulāri iespēju robežās apzināja romu situāciju vietējā līmenī;
- Informēja pilsētas pašvaldības atbildīgos pārstāvjus par romu aktuālākajām vajadzībām un problemātiskajiem jautājumiem;
- Saskaņoja savu rīcību ar pašvaldības iestāžu vadītājiem;
- Veicināja sadarbību ar nevalstiskajām organizācijām (NVO).

Sniedzot informāciju par to, vai pašvaldību darbiniekiem ir pieejama informācija vai romu mediators ir veicinājis romu iesaisti pašvaldībā īstenoto Eiropas Sociālā fonda (turpmāk – ESF) atbalsta pasākumos, pārsvarā tika saņemta atbilde “nezinu”. Precīzāku informāciju par šīm darbībām sniedza tikai par ESF atbalsta pasākumu īstenošanu pašvaldības teritorijā atbildīgās amatpersonas.

ESF atbalsta projektu pasākumi, kuros romu mediatori iesaistīja romu kopienas pārstāvjus:

Projektā “Pumpurs” - bērnu un jauniešu priekšlaicīgas mācību pārtraukšanas samazināšana.

Projekta “PROTI un DARI!” aktivitātēs NEET² jauniešiem.

Projektā “Atbalsts ilgstošajiem bezdarbniekiem” atbalsta pasākumi bezdarbniekiem.

Projektā “Motivācijas paaugstināšanas un atbalsta pakalpojumu nodrošināšana sociālās atstumtības un diskriminācijas riskam pakļautām personu grupām”.

Pašvaldību darbinieku sadarbības ar romu mediatoriem novērtējums no 1 līdz 10, kur 10 ir augstākais vērtējums:

Profesionāla un efektīva sadarbība	8 un 9 (61,9%)
Mēs daudz ko darām kopīgiem spēkiem	8 un 9 (57,1%)
Mums ir labas savstarpējās attiecības un sadarbība	10 un 9 un 8 (80,9%)
Uz konkrētām darbībām vērsta sadarbība	8 un 9 (61,9%)
Regulāri apmaināmies ar informāciju	8 un 9 (61,9%)
Mūsu komunikācija varēja būt labāka	1 (23,8%) un 10 (19%)

² Jaunieši, kas nemācās, nestrādā un neapgūst arodu.

52,4% aptaujāto pašvaldības darbinieku uzskata, ka romu mediators saņem nepieciešamo atbalstu no pašvaldības sava darba veikšanai, bet **42,9%** - ka saņem atbalstu atsevišķos gadījumos.

Lai uzlabotos sadarbība ar romu mediatoru un viņa darba rezultāti, visvairāk tika minētas šādas darbības:

- Vairāk informēt pašvaldību darbiniekus par romu mediatora darbību;
- Nepieciešamas kopīgas regulāras tikšanās/sapulces;
- Romu mediatoram būtu nepieciešami papildus kursi/ mācības, lai celtu viņa darbības kapacitāti un prasmes.

Kā arī :

- Romu mediatoram vajag palielināt darba stundu skaitu, lai efektīvāk sniegtu romu mediatora pakalpojumus;
- Romu mediatoram būtu jābūt pašvaldības darbiniekam.

Ņemot vērā valstī izsludināto ārkārtas situāciju COVID-19 pandēmijas kontekstā, **pašvaldību darbinieki visvairāk novērtēja šādas mediatoru veiktās darbības:**

- Sekoja, lai romu bērni mācās, lai vecāki iekārtojās darbā vai Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) atbalsta pasākumā.
- Informēja un izglītoja romus par drošības pasākumiem COVID-19 vīrusa izplatības ierobežošanai un noteiktajiem ierobežojumiem, kas jāievēro.
- Neskatoties uz COVID-19 pandēmiju, turpināja veikt savus pienākumus, ievērojot visus piesardzības noteikumus.
- Sasniedza nemotivētās romu ģimenes par skolēnu iesaistīšanos izglītības ieguves procesā.
- Sameklēja tos romu bērnus no sociālā riska ģimenēm, kurus skolai nebija iespējams sakomunicēt, jo nav ne telefona, ne kādu citu viedierīču.
- Emocionāls un profesionāls atbalsts romu ģimenēm attālinātajā mācību procesā.
- Romu mediatore bija klātesoša visās sarežģītajās situācijās un nekad neatteica sadarbīties.
- Ar romu mediatora palīdzību tika nodrošināta sadarbība ar ģimenēm un bērniem, kuriem nav pieejami komunikāciju līdzekļi (telefons u.c.).
- Veselības, izglītības un sociālā jomā palīdzēja romu kopienas pārstāvjiem apzināt un atrast resursus, iedrošināja veidot sadarbību ar iestādēm un speciālistiem (dokumentu noformēšana, likumu izskaidrošana).

Sasniegtie romu mediatoru darba rezultāti:

- Nodrošināta sadarbība ar vismaz 70 romu ģimenēm.
- Nodrošināta sadarbība ar pilsētas pašvaldības iestādēm un valsts aģentūrām, nevalstiskajām organizācijām. Visvairāk romu mediatori darbojas šajās jomās: sociālais darbs, izglītība, drošība un tiesību aizstāvība, veselība (Covid-19 kontekstā).
- Attīstīta sadarbība ar citiem (jaunajiem) romu mediatoriem, kā arī ar potenciālajiem skolotāju palīgiem – romiem.

2. KOPSAVILKUMS PAR ROMU MEDIATORU PIEREDZES APMAIŅAS SEMINĀRĀ IZTEIKTAJIEM PRIEKŠLIKUMIEM UN IETEIKUMIEM ROMU MEDIATORU DARBĪBAS ATTĪSTĪBAI

Romu mediatoru pieredzes apmaiņas seminārā (30.06.2021.) piedalījās:

- romu mediatori;
- valsts iestāžu un pašvaldības iestāžu pārstāvji un eksperti;
- reģionālo ekspertu tīkla pārstāvji;
- projekta pasākumu ieviešanas pārstāvji.

Semināra laikā tika prezentēts romu mediatoru darbības rezultatīvais izvērtējums un izstrādāti priekšlikumi un ieteikumi romu mediatoru darbības attīstībai Latvijā.

Semināra laikā izstrādātie priekšlikumi tika prezentēti Latvijas romu platformas koordinācijas sanāksmē (11.08.2021.).

Romu mediatoru izteiktās vajadzības romu kopienas atbalstam:

- Nepieciešami skolotāju palīgi romi, kas veicinātu romu bērniem latviešu valodas apguvi un obligātās pirmsskolas izglītības apguvi.
- Nepieciešami ģimenes asistenti jaunajām romu ģimenēm sadzīves prasmju apgūšanai.
- Nepieciešams paplašināt romu mediatoru skaitu lielākās teritorijās, kurās dzīvo romu kopiena.

Romu mediatoru izteiktās vajadzības darba pienākumu efektivitātes uzlabošanai:

- Nepieciešami “darba rīki” līgumā atrunāto pakalpojumu veikšanai (piemēram, kancelejas preces, telefons, interneta pieslēguma un telefona tarifa apmaksa, degvielas apmaksa, telpa, kur nolikt darba mantas utml.).
- Nepieciešams izskatīt iespēju palielināt darba samaksu (pamatojums: (augsts pašnod. nodoklis (25%), un no samaksas tiek apmaksāti izdevumi par telefonu, degvielu u.c.) no projekta vai no pašvaldības puses.

Semināra ietvaros tika izstrādāti priekšlikumi, kas ir sadalāmi šādās apakšgrupās:

- Romu mediatoru profesionālā pilnveide.
- Problēmas un risinājumi.
- Publicitāte kā darbības atbalsts.

PREIKŠLIKUMI:

1. Attīstīt romu mediatora darba praksi, piesaistot jaunus romu mediatorus, īpaši – Rīgā. Sekmēt efektīvāku sadarbību ar pašvaldības institūcijām Rīgas pašvaldībā.
2. Turpināt masu medijos popularizēt romu mediācijas labo praksi un informēt sabiedrību par romu mediatoru darbu, atspoguļojot paveiktā pozitīvos aspektus.
3. Turpināt sadarbību ar Latvijas Pašvaldību savienību, lai veicinātu politisko atbalstu romiem un romu mediatoriem pašvaldību līmenī.
4. Rekomendēt pašvaldībām plānot laiku un atbalstu romu mediatoru profesionālo kompetenču pilnveidei.
5. Rast iespēju piedāvāt romu mediatoriem ievadapmācības sociālā darba jomā.
6. Pēc nepieciešamības un iespējām turpināt rosināt pašvaldības veidot atbalsta komandas darbam ar romu ģimenēm – romu mediators, romu skolotāju palīgs un ģimenes asistents.
7. Lai valstiskā līmenī risinātu pieaugušo romu analfabētisma jautājumu, turpināt sadarbību ar Nodarbinātības valsts aģentūru (NVA), lasīt un rakstītprasmes apmācības iespēju nodrošināšanai romu analfabētiem cilvēkiem.
8. Attīstīt sadarbību ar Labklājības ministriju un veicināt ģimenes asistentu sagatavošanu romu ģimenēm, attīstot sadarbību ar romu mediatoriem.
9. Veicināt pēc iespējas plašāku sadarbības partneru piesaistīšanu romu mediatoru darba pilnveidei un efektivitātei.

10. Rosināt pašvaldības rast iespēju finansiāli atbalstīt romu mediatorus, ja viņa darba apjoms pārsniedz projektā apmaksāto stundu skaitu.
11. Rast iespēju kompensēt romu mediatoriem darba vajadzību dēļ radušās transporta un tehnisko līdzekļu (papīrs, tālrunis u.c.) izmaksas.
12. Kultūras ministrijas projekta “Latvijas romu platforma” ietvaros vai Romu konsultatīvās padomes vārdā aicināt pašvaldības atbalstīt romu mediatorus ar nepieciešamo līdzfinansējumu. Pašvaldības finansiālais atbalsts ļautu romu mediators pienākumos vairāk akcentēt vietējās vajadzības, un viņa darbība nebūtu atkarīga no projekta finansējuma.
13. Izvērtēt sadarbības memoranda formas izmantošanas iespējas, lai deleģētu pašvaldībām uzņemties atbildību par romu mediatoru turpmākas darbības attīstību un atbalstu.
14. Iekļaut atbalstu romu mediatoru prakses attīstībai starp Plāna romu stratēģiskā ietvara pasākumu īstenošanai 2021.-2023.gadam iekļautajiem pasākumiem.
15. Atbalstīt tādas darbības, kas minētas Eiropas Savienības 2021.gada 12.martā apstiprinātā Eiropas Padomes ieteikuma par romu līdztiesību, iekļaušanu un līdzdalību (2021/C 93/01) rekomendācijās.

3. SECINĀJUMI

- Romu mediatoru darbības laika periodā no 2020.gada 1.oktobra līdz 2021.gada 31.maijam plānotie rezultāti, saskaņā ar mediatoru līgumos noteikto darba apjomu un sasniedzamajiem rezultātiem, ir sasniegti pilnā apjomā.
- 57,1% pašvaldību darbinieku, kas piedalījās anketēšanā, sadarbību ar mediatoriem novērtējuši kā efektīvu.
- Lai veicinātu romu mediatoru darbības rezultativitāti un efektivitāti, ieteicams:
  - veicināt pašvaldību darbiniekiem informācijas pieejamību un izpratni par romu mediators darbības specifiku, uzdevumiem, nepieciešamību un sasniegtajiem rezultātiem;
  - turpināt apkopot un izplatīt romu mediatoru darbības labo praksi, izmantojot dažādus informatīvos kanālus.

- Lai veicinātu romu mediatoru darbības profesionālo izaugsmi, ieteicams:
  - pilnveidot mediatoru zināšanas un prasmes jomās, kas saistītas ar specifiku atbalsta sniegšanā sociālajā jomā;
  - rast iespēju iepazīties ar romu mediatoru darbību citās ES valstīs.
- Lai veicinātu romu mediatoru darbības attīstību Latvijā, ieteicams:
  - paplašināt romu mediatoru skaitu un darbības ģeogrāfisko izplatību;
  - veicināt pašvaldību starpinstitucionālo darba grupu sadarbības mehānismu pilnveidi un attīstību, iekļaujot tajos romu mediatorus.

Šis projekts ir līdzfinansēts Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” ietvaros

Šis materiāls ir izstrādāts projekta „Latvijas romu platforma V” ietvaros (līgums Nr. 881892-NRP5-LV) ar Eiropas Savienības programmas „Tiesības, vienlīdzība un pilsonība” finansiālo atbalstu. Par materiāla saturu atbild biedrība “Izglītības iniciatīvu centrs” un tajā nav atsoguļots Eiropas Komisijas viedoklis.